



NYHET FRÅN GREPPA NÄRINGEN



Lantbrukaren Jonas Andersson och forskaren Faruk Djodjic tar prover på Wiggeby gård på Färingsö utanför Stockholm. Foto: Helena Elmquist

Viktigt ta vara på lantbrukarnas kunskap om fosfor

19 september 2017

Lantbrukare har bra koll på högriskområden för fosforförluster på gården. Deras kompetens skulle kunna användas i större utsträckning när åtgärdsprogram tas fram för att minska näringsförluster, enligt en studie som gjorts i samarbete mellan Sveriges lantbruksuniversitet och Odling i balans.

När lantbrukare själva fick identifiera högriskområden på den egna gården med höga inkommande halter och mängder av näringsämnen



Dammen på Wiggeby gård ska stoppa fosforavrinning från markerna. Foto: Helena Elmquist

och stämmer överens med gårdens övriga verksamhet.

visade det sig att deras iakttagelser stämde väl överens med forskningsresultat från erosionsmodeller i 85 procent av fallen.

Lantbrukarnas kunskap skulle kunna användas för att placera åtgärder som motverkar fosforförluster, som skyddszoner, våtmarker och fosfordammar, på de platser där de är mest kostnadseffektiva, menar forskarna.

Hitta ”lågt hängande frukter”

Det gäller att hitta de insatser som forskarna beskriver som ”lågt hängande frukter”. Vinn-vinn-åtgärder som lantbrukarna har viljan att investera i eftersom de anser att åtgärderna både är lämpliga

Lantbrukare som deltog i studien ansåg att många av dagens åtgärder mot fosforförluster är för generella och fyrkantiga, något som vissa uppgav vara ett hot mot verksamheten. Det kunde vara frustrerande för lantbrukarna med generella och tvingande åtgärder som skyddszoner på fält där de redan visste att de inte kommer att göra någon större nytta.

Olika åtgärder på olika gårdar

I projektet identifierades två huvudtyper av gårdar:

1) Gårdar med lätta, sandiga, väl-dränerade jordar. Huvudfokus på sådana gårdar föreslås vara minska fosforkällorna genom optimerad gödsling, försäljning av stallgödsel, samarbete med grannar för att minska överskott på stallgödsel samt rena vattnet sedan det passerat fälten. Generella skyddszoner och strukturkalkning anses ha begränsad effekt på den här typen av jord och rekommenderas inte.

2) Gårdar med tyngre jordar med högre lerhalt. Huvudfokus på sådana gårdar föreslås vara att åtgärda hydrologiskt aktiva delar i landskapet, det vill säga minska fosforförlusterna genom strukturkalkning, anpassade skyddszoner, vallodling och förbättrad dränering. Andra förslag var våtmarker och fosfordammar för vatten som lämnar åkermark och välfungerande backdiken mellan skog och åkermark för att undvika att vatten från skogen rinner över åkermarken och leder till fosforförluster.

Små skyddszoner runt dräneringsbrunnar

Södergård i Skåne var en av gårdarna som deltog i studien.

- En sak som jag tyckte var både roligt och intressant är att de lämnat små skyddszoner runt sina dräneringsbrunnar, berättar forskaren Faruk Djodjic, efter ett besök på Södergård.
- Dessa zoner minskar förhoppningsvis både fosfor som kommer in till brunnarna via ytavrinningsvatten, är bra för fåglar och är synliga så man inte kör på brunnarna och förstör dem, berättar Faruk Djodjic.

Projektet genomfördes i samarbete mellan institutionen för vatten och miljö vid Sveriges lantbruksuniversitet och Odling i balans med finansiering från Stiftelsen lantbruksforskning. I studien deltog 16 pilotgårdar som deltar i Odling i balans i södra Sverige från Skåne till Dalarna.

Text: [Teresia Borgman](#)

Källa: Targeting critical source areas for phosphorus losses: Evaluation with soil testing, farmers' assessment and modelling av Faruk Djodjic, Helena Elmquist och Dennis Collentine. Ambio report, publicerad online 4 augusti 2017.

Läs mer om projektet på [Odling i balans hemsida](#).

Sidan uppdaterades 2017-09-19 av Teresia Borgman

- Dela på Facebook
- Dela på Twitter
- Dela på LinkedIn

Skriv ut